

טיב הקהילה

בס"ד

ויגש
ד' טבת תשפ"ה

המסע לפרויקט ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"נ 4:13
מוצ"ש 5:28
ר"ת 6:06

סוף זמן קריאת שמע וחפילה

סוק"ש א' 8:24 | סוק"ת א' 9:30
סוק"ש ב' 9:09 | סוק"ת ב' 10:00

המסע לפרויקט ירושלים

גיליון מס':
764

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה

בעולם ובין כשרואה בעולם רק את גבורותיו, היינו משפטו, עליו להודות לבורא ואף לשיר לפניו, כי גם המה לחסדים ייחשבו.

זו גם המכוון במאמר הכתוב שלפנינו 'אנכי ארד עמך מצרימה' ואנכי אעלך גם עלה, אמירה זו לא היתה רק ליעקב כי אם לכל הכלולים בו, הקב"ה ידע מהו עתידם של בני ישראל במצרים ואמר להם: בשעה שתתרבה

צערכם תדעו כי אנכי עמכם ורואה אני בכל סבלותיכם ואל תחמהו על כך שאני מניח אתכם בצרתכם אין זה אלא מפני שאני רואה את הטוב הגנוז בהם אם כן עליכם להודות לי על כך, ועליכם גם להאמין שישחרים נאמנים הם ואחר שיעשו את פעולתן יתבדלו ממכם אם כן היו בטוחים שאנכי אעלך גם עלה. ואמרו חז"ל (פסחים ג): 'והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד (זכריה יד, ט) אטו האידינא לאו אחד הוא? - אמר רב אחא בר חנינא: לא כעולם הזה העולם הבא; העולם הזה, על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות אומר ברוך דין האמת. לעולם הבא - כולו הטוב והמטיב, עכ"ל.

והיינו משום שבעולם הזה אין האדם רואה כי אם המציאות הקיימת ובעיניו הברשיות רואה הוא רק הקשיים והצער שהינם בעין, אך הטוב הגנוז בהם אינו רואה ועל כן יכול להתעורר אצלו עגמת נפש, ואי אשר לו להתמודד עם זה כי אם מתוך אמונה שבאמת המה חסדים וכיון שאין הטוב ניכר בחוש אי אפשר לו לברך על כך, ואינו מברך כי אם על האמונה שהכל לטובה והביטוי לזה הוא ברכת 'דיין האמת, בזה הברכה מגלה את אמונתו שאין שום עיוות במצבו, ובהכרח שהם לטובתו. אך בעולם הבא - שם הכל טוב, שם כבר רואה גם בעין את הטוב הגנוז בסאת צרותיו. שם בעולם העליון רואה האדם שהצרות מלבד מה שהמתיקו הדינים בשעתם היו גם טובה בעצמותם.

עכ"פ העבודה המוטלת עליו היא לחיות עם האמונה בעודנו בחיים שיכל מה דעביד רחמנא לטב עביד. והשמחה המתעוררת מאמונה זו היא מעין עולם הבא, כי בעולם הבא תהיה זו שמחתו כשיווכח בגודל הטובה הגנוז בסאת יגונ, והמאמין כבר יכול לזכות גם בעוה"ז במעין משמחה זו.

וידוע מה שמסופר על כמה וכמה צדיקים שלפני פטירתן אמרו שלא יניחו לעולם להמשיך להתהלך כך, אלא מיד כשיבואו לעולם העליון ידרשו בעקשנות את ישועת ישראל בביאת משיחם. והנה עבר זמן רב מפטירתם והשינוי המיוחל בעולם טרם הגיע. וכשאלו הצדיקים התגלו לתלמידיהם או לשאר צדיקי אותו הדור, נשאלו איך הבטחתכם שתפעלו למען הגאולה השלימה, ענו ואמרו שנכון היה הדבר לומר כך בזה העולם אבל שם בעולם האמת רואים שהכל הוא לטובה כפשוטו, ואין רע בעולם כלל!

אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה (סו, ד)

זה הכתוב שופך אור על מאמר חכמינו ז"ל (ברכות נד): 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה'. דהנה רגילים אנו תמיד להודות להקב"ה על מה שהוציאנו ממצרים וכמו שציזתה אותנו התורה (דברים טז, ג): 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים'.

הודאה זו היא הודאה שגם השכל מחייב, הרי עבדים היינו לפרעה במצרים וכחמורים נדמינו, ובא הקב"ה וגאל אותנו מעבודת פרך ומכל ההשפלות שהיו מנת חלקינו.

אולם כשהכתוב 'אנכי ארד עמך מצרים' עומד לנגד עינינו ורואים אנו שהקב"ה בעצמו מגלה ליעקב שהידידה הוא בגזירתו, יכולה התמיה להתעורר במחשבת קטני אמונה, שחרי אילו היתה שייך מציאות שהאומה הישראלית תרד מצריימה מרצונה החפשי, והרשות לשעבדם הינם היתה מלכתחילה בידי פרעה, כי אז אכן מובן ענין ההודאה על גאולתנו, כי גם אחר שהקב"ה לא היה גורם את שעבדינו ראה לנוכח לגאול אותנו. אך אם מלכתחילה לא היתה הרשות בידי פרעה לשעבדם אלמלא גזירתו של הקב"ה והוא יתברך היה זה שסיבב שידע יעקב מצריימה וישתעבדו זרעו בידי המצריים אינו מובן ענין ההודאה, שהרי יש מקום לטעון: אל תשעבדינו ואל תגאלינו!

אמנם בפועל מחייבת אותנו התורה להודות על כך, ומידי יום עלינו לזכור יציאה זו פעמיים ובהכרח שלא רק הגאולה היתה טובה עבורנו, אלא גם השעבוד שקדם לו, וכבר אז עם בוא השעבוד הטיב עמנו הקב"ה, אכן בעיני בשר לא ראינו כי אם השפלה תחת יד מצרים הללו נהנו בנו מנתג הפקד, היכו בנו עד כלות הכוחות, זרקו את בנינו לתוך הים, שחטו את בנינו כדי להתרחץ בדמם ר"ל, ובכל זאת עלינו להאמין כי אלקים חשבה לטובה, הוא זה שידע את הטוב הגנוז באלו העיוניים ועלינו להודות לו על כך.

מכאן גם עלינו ללמוד פרק בהנהגת הבורא, עלינו לדעת כי מאתו לא תצא הרעות וגם כשעוברים עלינו מצוקות שונות מוטל עלינו לדעת כי טובות המה, ועלינו להודות להש"ת עליהם באותה מידה של שמחה שבה אנו מודים אנו על הטובה, אכן מאחר שהמצוקה מצד מהותה מעורר צער לכן מן הראוי שנתפלל על ישועתנו, אבל כל עוד שאין אנו נגאלים מוטל עלינו להודות גם על הצרה, כי ללא ספק המציא לנו הקב"ה את הצרה כדי להטיב לנו, על אף שאין אנו מבינים על מה ולמה ייחשב הדבר לטובה.

וכך אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קא, א): 'חסד ומשפט אשירה לך ה' אומרה, ודרשו על זה חז"ל (ברכות ס): 'אם חסד אשירה, ואם משפט אשירה, היינו בין כשזוכה אדם לראות את חסדי הבורא

טיב המערכת

• טוב להודות לך •

אחד מאנשי ירושלים יצא פעם לנולה לאסוף כספים לצורך חתונת בנו, הוא היה הולך בבתי הכנסת ומבקש את עזרתם של אחינו בני ישראל, והיה מברך מקרב לבו את מי שנתן תרומה קטנה או נדבה הונת, כולם היו מתברכים מפיו בברכות לרוב, באחד מבתי הכנסת היה עשיר גדול שהיה גם בעל צדקה גדול, אבל בבית הכנסת נתן רק פרוטות מעטות, וכאשר עבר לפניו מידענו, נתן כהרגלו פרוטה קטנה והלה ברכו במאור פנים בברכות חמות העשיר התפלא מאוד ולאחר התפילה ניגש לאיש ושאלו מדוע ברכו בכאלה ברכות מיוחדות האיש שלא ידע עם מי הוא מדבר, ענה לחוטו כי כך מנהגו לברך את כל הנותנים אפילו פרוטה קטנה כי הוא באמת מעריך כל נתינת אמו לך העשיר כי הוא רגיל שאנשים מזעירים לו פנים כשמקבלים ממנו פרוטות מעטות, אבל מכיון שהוא לא נהג כן ברצונו לתת לו תרומה הונת, והוא אכן קיים את דבריו...

כשפרעה שאל את יעקב כמה ימי שני חיך, ענה יעקב 'ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה, מעט ורעים היו'. ואומר המדרש: 'בשעה שאמר יעקב 'מעט ורעים היו, אמר לו הקב"ה: אני מלטותיך מעשך, ומלבך, והחזרתי לך דינה גם יוסף, ואחזק מתרעם על חיך שהם מעט ורעים? חיך? שמענין התיבות שיש מן 'יאמר' עד 'בימי מגוריהם, כי יחסרו משנותיך, שלא תחיה כחיי יצחק אביך, והם ל'ג חיבות, ובמעין זה נחסרו מחייה, שהרי יצחק חי ק"פ שנה, ויעקב לא חי אלא קמ"ו.

אינו יכולים לדבר על יעקב אבינו שהיה 'בחידי האבות, אבל אנוחן כן יכולים ללמוד לעצמנו מדברי חז"ל שנכתבו כדי שנלמד מהם התורה מלמדת אותנו כמה צריכים להודות לקב"ה על מה שהוא נותן לנו, ולא להתלונן על מה שחסר, וכמו שכתוב בספרים שמי שמתלונן שלא טוב לו, כביכול אומר לו הקב"ה 'זה לא טוב? בא ואראה רק מה זה באמת לא טוב... אבל מי שמודה לקב"ה על מה שמקבל ואומר שטוב לו, אומר לו הקב"ה 'זה טוב? בא ואראה לך מה זה טוב באמתו

(לפי טיב התורה-ויגש)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

עדכוני שיחות: 0534-100024

יו"ר הוועדה הרוחנית: ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשיין

הלכות עשרה בטבת

בפרט כשהוא בקרב שבת

א. חייבים להתענות בעשרה בטבת מפני דברים הרעים שאידעו בו (ס"ה תקפ"ט ס"א).
 ב. עשרה בטבת מתענין שבו סמך מלך בבל ג"ג הרשע על ירושלים והביאה במצור ובמצוק ומזה נמשך החורבן (ס"ב סק"ב).
 ג. והוא מדברי הנביאים כדכתיב בקרא (זכריה ה) צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי וגו' ואח"ל וכל וצום העשירי זה עשרה בטבת שהוא בחדש העשירי (ס"ב סק"א).

ד. וכל אלו הימים כל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאידעו בהם כדי לעורר הלבבות לפקח על דרכי התשובה והיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה עד שגם הם ולנו אותן הצרות שבזכרון הדברים אלו נשוב להטיב כמו שנאמר והתודו את עונם ואת עון אבותם וגו', ולכן חייב כל איש לעון אל לבו באותן הימים ולפשפש במעשיו ולשוב בהן כי אין העיקר התענית כמש"כ באנשי גינה וירא ד' את מעשיהם ואמרו ח"ל את שקם ואת תעניתם לא נאמר אלא את מעשיהם ואין התענית אלא הכנה לתשובה לכן אותם האנשים שזכרנו מתענים הולכים בגינה ובדברים בטלים תפשו הטפל והניחו העיקר ומ"מ אין לפטור את עצמו בתשובה בלבד כי ימים אלו הם מ"ע מדברי הנביאים להתענות בהם (ס"ב סק"א).

ה. הכל חייבים להתענות ארבע צומות הללו ואסור לפרוץ גדר, ר"ל אף על גב דמסקינן בגמרא דבזמן דאין מצוי גזירות עובדי כוכבים על ישראל תליי הדבר ברצון ישראל, דהיינו אם רצו רוב ישראל והסכימו שלא להתענות בה' צומות הרשות בידן, כתבו הפוסקים דעכשיו כבר רצו וקבלו עליהן כלל ישראל מדור לדור ואסור לפרוץ גדר (ס"ה תק"ג ס"א וס"ב סק"א).

ו. הכל חייבים להתענות בן מבן י"ג שנה ויום אחד, ובת מבת י"ב שנים ויום אחד חייבים להתענות (בה"ל ד"ה הכל חייבים).
 ז. והקטנים שיש להם דעת להתאבל אף על גב שאין מותרין להתנבם אפילו בן י"ב שנה ואפילו בתענית שעות, מ"מ ראי לחנכם שלא יאכלו רק כדי קיום הגוף לחם ומים או שאר מאכל פשוט לפי התנין כדי שיתאבלו עם הצבור (מ"ב סק"ה) [וי"א שכל מאכל שאינו לתענות אלא לצורך בריאות מותר לאכלו ורק מאכל שהוא לתענות ראי להמנע (הליכות אבן ישראל)] ודוקא קטן שיש לו דעת להתאבל (מ"א סק"ב) ומותר להאכילו בידים (ותן לעשר פ"א ס"א).
 ח. מי שטעה ואכל בהם מ"מ צריך להשלים התענית אחר שברא, דמי

שאכל שום יחזור ויאכל שום? (ס"ב סק"ג) ואין צריך להתענות יום אחד אם לא שכנתו לכפרה וכן איתא במהר"ל שציוה לאחד להתענות אחר"כ לכפרה (ס"ה תקפ"ח ס"ב סק"ה) (אם קשה עליו להשלים התענית ביום אחד, יפדה התענית בצדקה (בה"ל סק"ז).
 ט. אחד שלקח בידו דבר מאכל בתענית ובירך עליו ונזכר שהוא צום ואסור באכילה בשערי תשובה (הקפ"ח סק"א) מבאי דעות בזה, ובתשובה"ג (ה"א ס"ה ש"ע) הכריע דבתענית ציבור אסור לטעום אף שבירך, שלא הותר לו לעבור אסור מדעת הואיל ועשה אסור בשוגג שלא מדעתו, ברם כל זה במשקה דלא שייך טעימה בלי שילבל מעט, אבל במאכל נכון שיעטום ויפלוט.

י. כל השדו בתענית הרי זה לא ינהג עידוין בעצמו ולא יקל ראשו ולא יהיה שמו טוב לב אלא דואג ואונן כענין שנאמר, מה יתאונן אדם חי (ש"ע ס"ה תקפ"ח ס"ב), וישמור עצמו מן הכעס, ואם יש לו משא ומתן יעשה באמונה ובנחת ביותר שלא יבוא לכלל כעס (ס"ב סק"ג).

יא. כל ה' צומות אי אפשר לחול בערב שבת לפי הקביעות המבואר בש"ע בסיומן תכ"ח כי אם עשרה בטבת בלבד (ס"ה תק"ג ס"ב סק"י).
 יב. קורים בשחרית ומנחה ויחל, ופטרין במנחה דרשן, וה"ה דאומר הש"ץ עניני בין גואל לדופא, והיחיד אומר עניני בשומע תפילה, והכתנים נושאים כפיהם בחפלת המנחה סמוך לשקיעת החמה, אבל אין אומרים וידים ונפילת אפים במנחה לפי שהוא ערב שבת (ס"ה תק"ג ס"ב וס"ה תקפ"ז ס"א ובס"ב ס"ט).

יג. צריך להתענות עד צאת הכוכבים ואינו נחשב לאיסור במה שנכנס לשבת כשהוא מעונה, אף על גב דביום השבת גופא אסור להתענות (ס"ה וס"ה ס"ד וס"ב סק"ט).
 יד. אם חל' בטבת בערב שבת יז. אחרת בריחיה בחמין מפני כבוד השבת (ס"ה תק"ג ס"ב סק"ו) [כן מותר בתספורת ונטילת ציפרנים (מב"ל לו)].
 טו. כתב המ"ב בתענית ציבור במקום שמבשלין סעודת מצוה ביום לצורך הלילה, מותר לטעום התבשיל מעט מעט אם יש בו מלח ותבלין ולפלוט (ס"ב תקפ"ז סק"ו) וה"ה בערב שבת אם כונתו כדי לתקנו כהוגן מותר לטעום ולפלוט.

טז. תפילת ערבית בליל שבת אין לאחור ביותר משש טירחת הציבור, שהרבה אנשים שמתענית קשה להם ובפרט מעברות ומיניקות ותענית ציבור אין צריך תוספת וצריך להמתין מעט אחר צאת הכוכבים, לכן יראו שלא להקדים ושלא לאחור, רק לשער שביציאה מבית הכנסת יהיה השלמת התענית וגיגע עת האוכל (מ"א ס"ה וס"ב סק"ט).

טיבת הבנין

האמונה הגדולה שהשיג יוסף הצדיק שרק השי"ת שלח אותו למצרים ולא אחיו

פוטפר בתוקף הוא הכין בזה את הקרקע הטמאה של טומאת ועדות מצרים שיוכלו כלל ישראל לשהות בה במשך ר"י שנים ולא יכשלו ח"ו באיסורי עריות.

הטעם שלא אמר יוסף במפורש לאחיו שהוא

מוחל להם ואף הם לא הפצירו בו שימחול להם במפורש וכל כך הרגיש שאחיו לא עשו לו כלום עד שלא הרגיש שהוא צריך למחול להם על מעשה המכירה ולכן לא הוציא מפיו לומר להם 'מחול לכם', כמו שכתב רבינו בחיי (פרשת ויחי) שאנו רק מוצאים לאחיו בקשו ממנו מחילה לאחר מות אביהם, אך לא מבואר בכתוב שאכן מחל להם.

וגם עתה הסביר להם בטוב טעם ודעת שהם לא אשמים במעשה המכירה כלל, כי רק השי"ת סיבב הכל ויצא מזה רק טובה גדולה למען הכלל, וכך אמר להם (ג' כ-כא) ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה למען עשה עשה כיום הזה להחיות עם רב. וכל כך ניהם אותם ודיבר על ליבם עד שהם עצמם הרגישו שהוא אכן כך, שאין עליהם שום טענה ואשמה, ולכן לא נישאו אליו פעם נוסף לבקש ממנו מחילה עד שישמענו מפיו מחילה מפורשת.

הטעם שיוסף הוצרך להשיב את אחיו

שיעלו את עצמותיו

וכן רואים ממה שנאמר שם בהמשך הפסוקים (ג' כה) וישבע יוסף את בני ישראל לאמר פקוד יפקוד אלקים אתכם והעליתם את עצמותי מזה. ופירש"י בפרשת בשלח (שמות י"ג ט"ז) שיוסף השיב כן לאחיו השבטים ולמדנו שאף עצמות כל השבטים העלו עמם שנאמר (שם) והעליתם את עצמותי מזה 'אתכם'. ולכאורה הוא פליאה עצומה, למה דוקא יוסף הוצרך להשיב את אחיו השבטים שיעלו את עצמותיו לארץ ישראל, ורק בדרך אגב העלו גם את עצמות שאר השבטים. הרי לכאורה איפכא מסתברא מאחר שהשבטים הם שגרמו ליוסף שירד למצרים על ידי המכירה, היו הם צריכים לגשת אליו ולישעלו בו שיעלו את עצמותיו ממצרים לארץ ישראל, כחלק מתיקון חטאם על מה שמכרו אותו למצרים והם היו צריכים בעצמם להשיב לבניהם שיעלו את עצמותיהם ממצרים.

וע"פ דברינו אתי שפיר, דכל כך ניהם יוסף וחיזק את לבם שאין להם שום די וחלק במכירה, כי הכל רק נעשה רק על ידי השי"ת בעצמו, והכל היה רק לטובה גדולה עבורו ועבורם, ועבור הדורות הבאים, עד שלא הרגישו עוד שהם צריכים לעסוק בתיקון חטאם ולהבטיח לו שיעלו את עצמותיו ממצרים מחמת שהם גרמו לו שירד למצרים.

והוא יסוד ולימוד גדול לכל הדורות שיש לכל אחד מישראל להאמין באמונה שלימה ששום בריה שבעולם אינו יכול להזיק לו אפילו בקצה צפרנו, ורק השי"ת עשה ועושה ויעשה כל המעשים כולם. וכשהאדם ישיג דבר זה, שוב לא יבוא להקפיד על שום בריה, והיה תמיד מוחל על עלבונו, ויכול להישאר באחוה ואהדות תמיד עם כל אחד מישראל.

יעזור השי"ת שזנכה להיות דבוק במעשי האבות הקדושים והשבטי קה, ושיהיה לנו לכל הפחות נגיעה במקצת במעשיהם הקדושים ושזנכה להשיג האמונה והבטחון בשלימות, ולחיות באהבה ואחוה ושלום ורועות עם כל ישראל, ובזכות זה יתקון עון שנאת חנים שחברה בית מקדשנו, ונזכה בקרוב לבנין בית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו, אמן.

בפרשתו כתיב (מ"ג ג-ד) ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו. ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. ופירש"י, ראה אותם נסוגים לאחוריהם, אמר, עכשיו אחי נכלמים קרא להם בלשון רכה ותתנונים.

וכבר הקשו כל המפרשים, דאם אכן רצה לפייס אותם, אם כן למה אמר להם עוד, 'ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה', מהו הפיוס בזה, הרי אדרבה, בזה הוסיף לבייש אותם במה שהזכיר להם במפורש ובפה מלא שהם מכרו אותו לכאן.

אפילו בשעת המכר לא כהתה עין האחוה ממנו

וידוע הפירוש הנורא של האור החיים הק', שצדיקים אמרו, שרק מי שהוא עצמו אותו במדריגה נפלאה ועליונה זו, יכול לכתוב פירוש כזה. וכך מבאר האור החיים שיוסף הצדיק אמר להם כך, 'אני יוסף אחיכם', אני מתנהג עמכם במידת האחוה כאילו לא היה כל ענין המכירה כלל וכלל, וסמך לומר 'אחיכם' - אשר מכרתם אותי לומר, 'שאפילו בזמן המכר לא כהתה עין האחוה ממני', וכל שכן עתה.

והדברים מבהילים ביותר. נער צעיר בן י"ז שנה שכל אחיו אוזחים בו ומוכרים אותו לעבד שפל, ובמשך כ"ב שנה הוא מרוחק ונפרד מכל בית אביו, ונמצא לבדו בין רבבות מצריים טמאים כשבמשך י"ב שנה רצופים מתוכם הוא יושב בצער נורא בבית האסורים, ובכל זאת, במשך כל הזמן לא כהתה עין האחוה ממנו אפילו לרגע אחד: ממש לא יאומן כי יוספר.

בזכות המכירה זכה לעלות מדרגות רמות

ולהיות יוסף הצדיק

ויש על זה עוד ביאור נפלא ביותר מהרה"ק השפת אמת מגור זצוק"ל (ויגש חר"ו, חר"ג) שמה שאמר להם יוסף 'אשר מכרתם אותי מצרימה', היה כונתו על פי מה שמצינו בח"ל על הפסוק (שמות ל"ד, א) הלוות הראשונים 'אשר שברת', אמר ריש לקיש (שבת פ"ג, כ) אמר לו הקב"ה, יישר כח ששיברת. על דרך זה אמר גם יוסף לאחיו, 'אשר מכרתם אותי מצרימה', יישר כח שמכרתם אותי למצרים; כי רק בזכותם הגיעני כל זה שעליתי לגדולה להיות משנה למלך על כל מצרים. ורק בזכות שמכרתם אותי לטומאת וערות מצרים בין שטופי זימה, ע"ז זכיות ההתעלות במדרגות רמות מאד, עד שקיבלתי התואר לדורות 'יוסף הצדיק', מפני שזכיתי להתגבר על הנסיון הקשה והנורא של אשת פוטפר. ועל כך אני אומר לכם בפה מלא: 'יישר כח' על אשר מכרתם אותי למצרים, כי לולי המכירה בודאי לא הייתי נקלע לנסיון גדול כזה, ולא הייתי מתעלה כל כך, וכמו שנאמר (תהלים ס"ג) נתתה ליראיך נס להתנוסס, דוקא על ידי הנסיון זוכים הצדיקים להתנוסס ולהתעלות בצדקתם.

לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלקים

והמש"ך יוסף לדבר דברי תנחומין לאחיו (מ"ג ט-טז) ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלקים לפניכם וגו'. כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר. וישלחני אלקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה. ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלקים וישמיני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים.

והיינו שאין להם מה להצטער כלל על מכירתו למצרים, שהרי יצא מזה רק טובה ותועלת גדולה ברוחניות ובגשמיות לו ולהם ולכל הדורות שיהיו עתה בגלות מצרים, כי כך יוכל לפרנסם בריחון במשך כל שנות הרעב. ועל ידי שהוא עצמו עמד בנסיון עם אשת

אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה!

”יאמר יוסף אל אחיו, אני יוסף! העוד אבי חי, ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו” (מג א).

ובמדרש רבה (צג י) בפסוק זה איתא בזה”ל: “אבא כהן ברדלא אמר, אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה, בלעם חכם של העובדי כוכבים לא יכול לעמוד בתוכחה של אותו, הה”ד (במדבר כב, ל) ההסכן הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא. יוסף קטנן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחה, הה”ד ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו.

– לכשיבוא הקדוש ברוך הוא ויזכיר כל אחד ואחד לפי מה שהוא שנאמר (תהלים ג, כא) “אויכחך ואערכה לעיניך, על אחת כמה וכמה” ע”כ.

ליל שבת קודש פרשת וישג שנת תרמ”ח לפ”ק בעיירה הקטנה גור’ המדולה לאלקים זה עתה סיים מרן הרה”ק בעל “שפת אמת” את עריכת שולחנו הטהור בהיכל בית המדרש הגדול, ופנה אל ביתו נאווה קודש. המקורבים והמבינים הבחינו בבלהש אש קדשן, שרווה נסערות בקרבן, וליבו בוער באש קודש, אש מן השמים.

לאחר שנכנס לחדרו והתיישב על כיסא קדשן, פתח ואמר בהתלהבות וחרדת קודש, בשם זקנו מרן בעל חידושי ה”ר”ם זצוק”ל, בודאי ידוע לכם המדרש שבפרשתנו ‘אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה! וקא יליף לה מקל וחומר מיוסף קטנן של שבטים.

”הנה השבטים לקחו אז לעצמם את זה הקל וחומר, ובודאי כן הוא שכל הפארטעלענעכטס” (ההסתרות) היה רק (כדי) שיקחו לעצמם זה הקל וחומר!”, “ובאמת כל הפארטעלענעכטס” (ההסתרות) הוא כן שנלקח ממנו מה [לסיבה זו שייגע ללימוד זה].

”הרבי ר’ שמעלקא ז”ל אמר (דברי שמואל, ליקוטים) על פסוק (תהלים קיג, קסא) ‘שירים רדפוני חנם ומדברך פחד לבי’ – כאשר ‘שירים רדפוני חנם’, הוא רק כדי לירא ממנו יתברך ומדברך פחד לבי”.

”כל הפארטעלענעכטס” (ההסתרות) הם רק לבוא לזה הקל וחומר, ואם היינו מתחזקים עתה בזה הקל וחומר של ‘אוי לנו מיום הדין’ וכו’, לא היתה הגלות” עכ”ל, [מתוך ספר ‘ליקוטי ה”ר”ם’ פרשא דידן].

- > * < -

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערברג זצ”ל היה רגיל לומר בשם החרדים, שאם רוצים לעמוד על מידת ‘יראת שמים’ של האדם ניתן לבחון זאת על פי תפילותיו, האדם שיש בו יראת שמים תפילותיו גם כן ביראה וחרדת אלקים.

ונימק מילתא בטעמא כי בלימוד התורה כשוראים שהאדם ‘למדך’ או ‘שקדך’ ועוסק הרבה בתורה אין בה הוכחה מספקת ליראת שמים שלו, כי יתכן שהלימוד נתן לו ענין וחשק, שיש בו הרבה השכלה ודברים מחודשים שבנגל יציית בלבבו את ‘חשקת התורה’ – אבל התפילה שהיא אותה תפילה שלוש פעמים בכל יום הלא עיקרה הוא ‘עבודת הלב’, ובוה הדבר תלוי כמה ‘יראת שמים’ יש לאדם. כאשר עיקרה של תפילה הוא בעמידה לפני המלך בדחילו ורחימו, ובהעדר ‘יראת שמים’ לא יוכל האדם לגשת אל התפילה כראוי וכנכון.

ולפיכך היה ממליץ כמו כן למתייעצים עימו, כשמבררים בענייני השידוכים לבחון ולבדוק כיצד נראים תפילותיו של המדובר, שבכך יוכל לעמוד על מידת היראת שמים שלו, וזו היא עצה טובה בסדר ‘טיב השידוכים’.

למה הדבר דומה לחיפוש שאנו מחפשים הורשים אחר ‘אתרוג’ כשר ומהודר, כמה טורחים בודקים ומחפשים חיפוש אחר חיפוש שיהא האתרוג מהודר בתכלית ההדרו, נקי זך ומוזק, בגידול נאה ומשובח ‘פרי עץ הד’ (ויקרא כג, ט). ולכאורה על מה כל הרעש הגדול שבחיפוש האתרוגים הלא בדיעבד האתרוג כשר וניתן לצאת בו ידי חובה ולפעמים הוא אפילו כשר לכתחילה, רק שאינו מהודר כל כך, ולמה אין אנו מסתפקים בזה? – אך הסיבה פשוטה בזה, שישוראל קדושים מהדרין במצוות ואינם מוותרים על ההדר שבהדרים: כיצא בדבר הוא בחיפוש אחר החתן הראוי, שאף הוא צריך להחיות בחיפוש האתרוג המהודר שבמהדרים ולבדוק בשבע בדיקות שאכן ראוי ונכון הוא כאיש נאמן ורצון, ובכך ניתן לבחון הדבר היטב כשבדקים את מידת היראת שמים שלו בתפילות.

וכן ראיתי אצל אחד מגדולי ירושלים קרתא דשופרא, כשהיה מחפש חתנים לבנותיו היה דרכו ללכת ולהסתכל בעצמו בצורת תפילות, ומתוך אותה הבטה היה מבין במהות הצעת אותו בחור, תן לחכם ויחכם.

- > * < -

הרה”ק רבי דוד מלעלוב זצוק”ל התאחר פעם מלהגיע לבית הכנסת הציבור המתין זמן רב והתפלל מדוע רבי מתאחר שלא כדרכו.

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע”י הקוראים

בת פלוני לפלוני

סיפור מדהים שקרה לאחי בדרכו חזרה מהונגריה אחרי מסע תפילות בקברות צדיקים. אחי הגיע לשדה התעופה ומסתבר לו שיש לו עוד שלוש שעות עד לטיסה. אחי הוא לא הטיפוס שמבזבז זמן ובנוסף הוא חדור מטרה, זאת אומרת שאם הוא הגיע להונגריה למסע תפילות אז הוא צריך לדבוק במשימה של תפילה.

אבל בשדה התעופה קצת קשה להתפלל בדביקות, אז הוא עצר מונית וביקש מהנהג להסיע אותו לבית קברות יהודי הכי קרוב לשדה התעופה. הוא הגיע לבית הקברות היהודי, ושם אחי לא ידע אם יש שם צדיקים טמונים והיכן הם טמונים. אחי בחר לו קבר אחד והתחיל להתפלל שם בקבר שמשך את ליבו באקראי. עיקר התפילה שלו הייתה למצוא שידוך עבור בתו. הוא סיים לשפוך את ליבו וחזר לשדה התעופה ומשם ארצה.

בהגיעו לארץ קיבל הצעת שידוך עבור בתו. ומאותה הצעת שידוך שברו צלחת למזל טוב לשמחת הצדדים... עתה התברר גודל ההשגחה הפרטית: החתן הינו נכד לאותו יהודי שאחי התפלל על קברו... הוא שלף את המצלמה, והראה להם שהוא מתפלל על קבר הסבא שלהם... ההתרגשות הגיעה לשיא ברגע שהסתבר שהסבא פעל עבור נכדו לשידוך טוב.

נקודה מעניינת נוספת שהוא ממש מראה עד כמה הקב”ה יושב ומזווג זיווגים: אחי לא רצה בשום פנים ואופן חתן כהן (מסיבות שונות), והנה רק אחרי האירוסים התברר לו שהקב”ה סידר לו את העניינים כאשר בדיוק הפעם הוא לא בירר מראש אם מדובר במשפחת כוהנים אם לא!!! אמר אחי: “כשיזווג אמור לצאת אל הפועל, לא יעזור שום טכסיס, כי אם שהקב”ה כבר מזמן הכריז בת פלוני לפלוני, ונגד הצעה של יושב ומזווג זיווגים אין שום

דרך לעקוף אותו יתברך....

חנה רחל: 052-17922

הפענוח לכותב את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שפתה סמואל נפקס: 052-17922 או אל o.y.wines@gmail.com

כשרא הגבאים הנאמנים שאין הרבי מגיע יצאו לחפש ולבדוק פשר דבר, והנה מה מאוד התפלאו כשמצאו את הרבי הקדוש שנעצר ברחוב בדרכו לבית המדרש הגדול, ונעמד על יד חצר אחת והביט פנימה זמן רב.

ניגשו אליו התלמידים ושאלוהו מה רואה הרבי באותה חצר פשוטה, ענה להם הרבי שהוא לומד

כאן ‘יראת שמים’!

הגבאים שהכירו את טיבו של בעל הבית הדר בחצר זו התפלאו על כך מאוד, הוא היה יהודי פשוט ביותר, ולא נודע כבעל מדרגה, או כירא שמים מרבים... מה אם כן ניתן ללמוד מיהודי זה?

הסביר להם הרבי, שכשהלך בדרכו על פני אותה חצר, שמע לפתע צעקות רמות שצועק בעל הבית על מאן זהוא. התקרבתי לבדוק במה המדובר, והנה ראיתי את היהודי דגן בעל הבית עובד בעבודת השדה ואביו הזקן יושב מן הצד על כסאו ומביט בעבודתו בנג, הוא כבר עבר את גיל התשעים והיה כמובן זקן וחלוש וישב לנוח על הכיסא.

בשלב מסוים כנראה שהתעייף הן הניגעה הקשה, שהיה צריך לרוץ משדה מצד לצד לרוע ולכשך ולגרוף ובכל עבודה בשדה, ולכן ביקש מאביו הזקן שיבוא לחלף אותו קצת בעבודה, אך האב החלש אמר שאין בכוחו לקום ולשאת בטרחה הקשה הזו... כך כמה פעמים הן מפציר, והאב מסרב.

לאחר כמה פעמים שהאב סירב לשתף פעולה במלאכה התרגז הן הוא רץ אל אביו בחמת זעם עם המעדר שבידו וצעק עליו בקול רם אילולי שיש לי ‘יראת שמים’ הייתי כבר מכה בך בעוז עם המעדר הזה!

לנוכה הצעקות הללו, סיים הצדיק, נותרתי מופתע כאן לשאוב מעט ‘יראת שמים’ מיהודי פשוט זה, שעל אף שצועק וכועס על אביו הזקן שלא בצדק ומעביד אותו קשה בשדה, עם כל זה עדיין יש בו לחלוות של ‘יראת שמים’, ורק מפחד ה’ והדר גאווה נמנע מלהכות את אביו!

היה חבל לי, הסביר רבי דודל, שלא להפיק את הלקח של לימוד ‘יראת שמים’ פשוטה זו מאותו יהודי פשוט בלעלוב!

- > * < -

מרן הגה”ק בעל ‘חפץ חיים’ זצוק”ל, עבר באחת מנסיעותיו ליד שדה אחת מלאה תפוחים יפים בשלים ונהדרים:

כראות העגלון את התפוחים כי טובים מהם, חשקה נפשו ‘לקטוף’ כאן כמה תפוחים עסיסיים...

הוא פנה אל הנוסע הזקן שישב בבטן העגלה הלא הוא מרן רבן של ישראל החפץ חיים זצ”ל, ואמר: הנה עוצר אני את הנסיעה לדקות מספר, ברצוני ‘לחטוף’ כאן כמה תפוחים יקרים שיש נא ענינך והסתכל היטב אם אין מאן דהוא מתקרב ורואה במעשי... וכשאחזור אתן גם לך תפוח אחד משלל הגניבה!

תיכף קפץ העגלון ממרום מושבו ואין רץ אל חקל תפוחין, בהסתמכו על ‘זקן’ שבעגלה שאמור להזהירו מפני כל סכנה שעלולה להתקרב ולצפות במעשי גניבתו...

הוא אך התקרב אל העץ הראשון, וכבר רצה להתחיל להכניס את הפירות העסיסיים אל תוך סלו, והנה נשמע קולו ברמה של החפץ חיים כשהוא מכריז אליו בקול: מזעטא! מזעטא! גיט אכטונג! [רואים רואים זההרי].

נבהל האישי ונחרד מאוד, ותיכף הסתובב ברוב פחדו ונס בחזרה אל העגלה, אך כשהביט אנה ואנה לא ראה שם נפש חיה כלל... הוא התפלא ושאל את החפץ חיים הרי אין כאן נפש חיה ומדוע צעקתם אלי?

הרים החפץ חיים את אצבעו הקדושה כלפי מעלה, והסביר לו לאיש, שם למעלה רואים היטב היטב... הלא משנה מפורשת היא בפרקי אבות (ב א): דע מה למעלה ממך – עין רואה! שכן ‘מלא כל הארץ כבוד’ (ישעיה ג, ג) ולית אתר פנוי מינה.

ואוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה!

על דרך טיב זה המעשה יבואר כפשוטו מאמר הכתוב (תהלים לג יג) ‘משמים הביט ה’ ראה את כל בני האדם’, כי זהו מיסוד ושורש אמונתם של ישראל קדושים שאין דבר נעלם מאת ה’, והבורא ב”ה גומל טוב לשומרי מצוותיו ומעניש לעוברי מצוותיו.

פסוק זה צריך לשנון ללא הרף, ‘משמים הביט ה’ ראה את כל בני האדם! ולקבוע זאת בלבו היטב, שאף אם יעשה את מעשיו בסתר ובמחשך יראנו ה’. וכן הוא אומר (ירמיה כג כד): ‘אם יסתר איש | הפשך בעמוד הבא <

במסותים ואני לא אראנו נאום ה', הלוא את השמים ואת הארץ אני מלא נאום ה'.

ובכך יזכה לקנין 'יראת שמים' הישרה!

- > < -

אחד מגדולי הצדיקים בירושלים של מעלה בדור הקודם היה הר"ק המפורסם רבי דוד צבי שלמה בידערמאן זצוק"ל, הרבי מלעלוב. 'יראת שמים' שלו מפורסמת היתה לשם דבר, והיה כל סדר עבודתו בחדרת קודש במסירות נפש, בקולות וברקים ובבכיות לרוב, כמסורת בית לעלוב.

הרבי הק' היה נוסע רבות לחוץ לארץ, בעיקר לארץ פולין, בפעולותיו הרבות שעסק בהם לצרכי בית ישראל, ושהה רבות בדרכים.

סיפר איש נאמן ששהה עימו פעם באכסניית דרכים ובהשגחה פרטית קיבל את חדרו באותה אכסניה בסמוך אל חדרו של הרבי הקדוש.

והנה באמצע הלילה התעורר האיש בחדרה ובפחד גדול לקול בכיות גיחות ואנחות שבקעו מתוך חדרו של הרבי, היהודי נבהל ונרעש, מי יודע מה קורה שם עם הרבי, שבכיותו הטוהרה נבעה מלב נשבר לרסיסים.

הוא קם חיש מהר ממיטתו ואין לעבר חדרו של הרבי, אך הדלת היתה נעולה, הוא הציץ פנימה מבעד לחרכי הדלת, והנה התגלה לפניו מחזה נורא הוד: הרבי הצדיק שוכב על הארץ בידה נוראה ומכה וחובט על ליבו בחזקה וצועק ובוכה לעצמו: דוד צבי שלמה בן מאטיל מה יהיה איתך? איזו וויי, וואס וועט זיין מיט דיר? ווען וועסטו שוין טאהן תשובה?...

הוא עמד שם כמסומר למקומו עוד שעה ארוכה. לנוכח 'יראת שמים' העצומה שהתגלה לנגד עיניו, עד שרגע הרבי מבכיותו ועקבותיו.

מעמד אותה תפילה עצומה נחרט בלבבו לאורך ימים ושנים, והיה מספר על כך תמיד לבניו ונכדיו, ללמדם מדרגת 'יראת שמים' עד היכן היא מגיעה!

והעיד הר"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב זצוק"ל, שהאזין לתפילות אביו הר"ק רבי אלעזר מנחם מנדל זצוק"ל ז"ע בימים הנוראים ובכל פעם שהגיע בסדרי וידוי ובסליחות או לפני קריאת שמע שעל המיטה וכן ביום הכיפורים היה אומר: 'ומה שחטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים אפילו על ידי יסורים וחלאים רעים'.

בנו הר"ק רבי שמעון נתן נטע ז"ע מלעלוב חזר גם הוא והעיד על אביו, הוא ניהו הר"ק רבי דודל ה"ל, שאף הוא היה אומר באותו נוסח בתפילות הימים הנוראים.

הצדיקים הנוראים הללו חשו והרגישו בנפשם שהדבר הקשה ביותר עבורם הוא עצם החטא גופא, והוא יותר כואב להם מכל ייסורים שבעולם! לפיכך ביקשו מהקב"ה שיסיר אותם מעליהם בכל האמצעים, אפילו על ידי יסורים וחלאים רעים רחמנא ליצלן.

כך חיו אלו הצדיקים הקדושים כשליבם מלא יראת שמים טהורה, ותמיד ליבם מלא תשובה וחשבון הנפש המדין כסדרו!

מעין זה סיפר לי מע"כ מחו' מורנו הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצ"ל, שזכה פעם להתפלל תפילת ערבית של מוצאי שבת במנינו של מרן הגה"צ הרב מבריסק זצוק"ל, ועמד קרוב אליו בעת תפילת שימונה עשרה. והנה שמע כי בהגיעו לברכת 'שומע תפילה' התוודה הרב ז"ע בלחש, ואמר: 'אנא ה' חטאתי עויתי וכו', ומנה את חטאיו בהשקט, אבל זאת שמעו שהיה צועק בשברון לב שלש פעמים: 'אוי! אוי! אוי!', ולא היה זה במוצאי 'שבת סליחות', אלא במוצאי שבת רגיל שבאמצע השנה!

טיב החינוך

כרך ב: דרכי החינוך

כרך א: תורת החינוך

מאוצרו המנוצר של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

ספר מיוחד לכל הורה ומחנך

קו ההזענות לכל ספרי 'עכון טיב': 0733-22-76-09

מחקשרים • חזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

רוסיה בימי הצאר ניקולאי, שציווה על קבלן מומחה להקים כביש גדול בעיר הבירה, והמלך נסע על הכביש ומאד מצא חן בעיניו, והזמין לארמונו לשוחח עמו. והנה כשהופיע הקבלן לפני המלך, אחזו פחד ורעד, והתכוונו גידי לשונו, עד שלא היה מסוגל להוציא הגה טפיו מרוב פחד, ונשאר כך אלא לכל ימי חייו!

ואם כן קל וחומר הדבר, כשעומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, אם יתבונן היטב לפני מי הוא עומד אפשר שיאחזו רעד ופחד גדול ולא יוכל לדבר כלל, לכן מתחיל בבקשת 'ה' שפתי תפתח!

אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה!

- > < -

סיפר הגה"צ רבי חיים נאה זצ"ל, שבעת נסיעתו להשתתף בכינוס הכנסיה הגדולה שהתקיימה בעיר הבירה 'זוארשא', התפלל שם תפילת שחרית בצוותא הזאת עם מרן הגה"צ מבריסק זצוק"ל, וכאשר הגיעה עת 'קריאת התורה' ונקרא הגה"צ לעליה לתורה, נתפס לפתע בחרדה עמוקה מפחד השכינה, וכשעלה ובירך את הברכות הזדעזע מאוד, ובפרט בעת הזכרת השם הנכבד ראינו בו שכל הוורידים שבצווארו רעדו ובלטו החוצה, מרוב יראה וחרדת אלקים!

הן אמנם ניסה הרב להסתיר זאת, ולא צעק את הברכה בקולי קולות, אבל כשהסתכלתי בו הדק היטב ראינו מלא יראת אלקים נפלאה!

כשסיפרו זאת לפני בנו מרן הגה"צ זצוק"ל אמר, שהגאון ר' חיים נאה הוא 'גברא רבא', וידע והבין להסתכל ולהכיר ביראה זו. כי אביו ר' חיים היה מסתיר זאת בהצנע בכל כוחו, ואנשים פשוטים שלא הסתכלו בו ולא בדקו לא הכירו בוה... אך הוא ידע והבין לתרות על קננת הפנימי.

ובאותה הזדמנות הוסיף הבריסקער רב והעיד על אביו הגה"ת, שלא רק בעת העליה לתורה היה כן, אלא אף בכל שאר ברכות ותפילות, בכל פעם שהזכיר את השם הנכבד והנורא, היה כל גופו מזדעזע ונרעד מפחד ה' ומהדר גאווה!

אוי לנו מיום הדין — אוי לנו מיום התוכחה!

אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה!

- > < -

סיפר הרב גורביץ מראשי ישיבת "נר ישראל" שבבולטימור, שנסע פעם למנוחה קצרה לאחד מבתי המלון הכשרים שבעיר 'פלורידה' הרחוקה. — מאחר שנקרא לשם למסור 'שיעורי תורה' בכמה מן הקהילות שבעיר.

[בדרך צחות אמר בשהותו שם שכאן בפלורידה בנקל להשיג 'יראת שמים'! ונימק טעמו, לפי שמדרסם של יהודים המגיעים לפגוש בפלורידה, להשליך מעט מן היראת שמים שלהם... וממילא נשארת כאן הרבה יראת שמים!]

כאשר הגיע אל שערי בית המלון יצא לקראתו בעל המלון נטל את מזוודותיו מידו, וקיבל את פניו בכבוד והדר כראוי לאחד מגדולי ראשי הישיבות.

בדרכם אל החדר המפואר שהוכן עבורו, שאל בעל המלון את הראש ישיבה לפי תומו, האם גם בשבילו אין צריך להכין את המיטה כמו אצל הרב שהיה כאן לפניו?

איזה רב היה כאן לפני? — שאל ראש הישיבה.

היה כאן האדמו"ר מסטמאר ענה האיש, ובכל תקופת שהייתו כאן הוא לא עלה על יצועו כלל, ולא נצרכו כלל להכין עבורו כלי מיטה!

כידוע דרכו בקודש ברוב צדקותו וקדושתו, לנמנם בעת הצורך על כיסאו, ופעמים רבות שלא היה נכנס למיטה כלל!

- > < -

כתב הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל בספרו לב אליהו (ח"ג שכ): כשהאדם עומד להתפלל שימונה עשרה, אומר את ההקדמה 'ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך', ומפרש רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בספרו 'יערות דבש' טעם לזה, שכשהאדם מתבונן לפני מי הוא עומד עכשיו להתפלל, 'דע לפני מי אתה עומד', צריך שיאחזו בו פחד גדול, ואפשר שמרוב הפחד לא יוכל לפתוח פיו. ולכן מקדים ומבקש 'ה' שפתי תפתח', כלומר עורגי נא שאוכל לפתוח פי ולדבר לפניך.

ומביא שם מעשה שזכר מימי נערותו שהתפרסם בשעתו ברחבי

מוקד הזמנות ספרים • של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א • קו ההזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09